Από τα σχολεία πρέπει να βγαίνουν άνθρωποι θεατρόφιλοι, φιλότεχνοι, φιλόμουσοι

Της Νόνας Μολέσκη

Για τα «θεατράκια» στα σχολεία

Στη διασταύρωση των δύο μου ιδιοτήτων και στο κατώφλι της νέας θεατρικής και σχολικής χρονιάς επέλεξα να τοποθετηθώ απέναντι στη φλέγουσα επικαιρότητα αυτού του καλοκαιριού, στη διαμάχη των καθηγητών με τον εργοδότη τους, το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού. Έχουν γραφεί και ειπωθεί πολλά από πολύ πιο αρμόδιους από μένα, μια συνταξιούχο καθηγήτρια φιλόλογο, επομένως δεν μου πρέπει και δεν θα μπορούσα κιόλας να εκφέρω άποψη σφαιρική γι' αυτό το πολύπτυχο θέμα, όμως πέρασα τον καυτό Αύγουστο με μια αίσθηση προσωπικής προσβολής, την οποία θέλω να εκφράσω σήμερα. Αισθάνθηκα ως προσωπικό ράπισμα τη χρήση της λέξης «θεατράκια» που άρχισε να κυκλοφορεί στις αναφορές των ιδεολόγων του «εξορθολογισμού», μεταξύ των αναφορών στις δραστηριότητες για τις οποίες οι καθηγητές δικαιούνται (δικαιούνταν) απαλλαγές από το σύνολο των ωρών διδασκαλίας.

Αισθάνθηκα ως προσωπικό ράπισμα τη χρήση της λέξης «θεατράκια» που κυκλοφορεί από τους ιδεολόγους του «εξορθολογισμού»

Πώς άραγε να γράψω το σημερινό σημείωμα για να αποφύγω να βασιστώ μόνο στις δικές μου εμπειρίες; Πώς να μην επικεντρωθώ στις δεκαεφτά παραγωγές σχολικού θεάτρου στα τέσσερα σχολεία που υπηρέτησα κατά τη διάρκεια των είκοσι μου χρόνων στην εκπαίδευση; Πώς να μην θυμηθώ τις κυριακάτικες απογευματινές πρόβες (3-8) από τον Οκτώβρη μέχρι τον Μάρτη; Ή στις βραδινές, συνήθως στις Πέμπτες (7-10); Να μην περιγράψω την ατμόσφαιρα του άδειου και σκοτεινού σχολικού κτηρίου ή του κλειστού γυμναστηρίου, ανάλογα με την άδεια που δινόταν από την εκάστοτε διεύθυνση; Ίσως με τον πολλαπλασιασμό των δικών μου εμπειριών επί των αριθμών των συντελεστών της κάθε παράστασης, των είκοσι πέντε μαθητών (επειδή η μαζικότητα της συμμετοχής πρέπει, πίστευα και πιστεύω, να είναι πάντα ένα από τα κύρια ζητούμενα των σχολικών θεατρικών παραγωγών) και των συναδέλφων ποικίλων ειδικοτήτων, Μουσικής, Τέχνης, Τεχνολογίας, Γυμναστικής, που ανιδιοτελώς συνδημιουργούσαν το τελικό αποτέλεσμα.

Το τίμημα ανεβάσματος σχολικής παράστασης

Δεν είναι υπερβολή η αναφορά στις ώρες που χρειάζονταν ή στον αριθμό ανθρώπων που εμπλέκονταν, ούτε στοχεύω στην εκμαίευση ετεροχρονισμένων επαίνων. Είναι ένα επιχείρημα στον ατελείωτο διάλογο/καβγά για την οικονομικά ασύμφορη απαλλαγή των δύο διδακτικών ωρών εβδομαδιαίως που δικαιούται (δικαιούνταν) ο καθηγητής με την ανάληψη της ευθύνης ανεβάσματος μιας σχολικής παράστασης. Ξέρω πως υπάρχουν πάρα πολλοί συνάδελφοι που γνωρίζουν και το τίμημα της ανάληψης από πρώτο χέρι, αλλά και τη χαρά και τη χρησιμότητα της ομαδικής δημιουργίας που μοιράστηκαν με τους μαθητές τους. Μέχρι τώρα μπορώ να διακρίνω από την ταχύτητα με την οποία κάποιος πρώην μαθητής μου τρέχει προς εμένα κατά την τυχαία συνάντηση και από τη ζεστασιά της αγκαλιάς του, αν έχουμε κάνει θέατρο μαζί. Αλλά μέχρι τώρα πίστευα πως εκτός από τους άμεσα συμμετέχοντες, εκτός από τους διευθυντές, συναδέλφους, γονείς ηθοποιών, γονείς γενικώς και μαθητές-θεατές, επωφελούμενους καταναλωτές του τελικού προϊόντος, πίστευα, λοιπόν, πως και οι του Υπουργείου συμμερίζονται την πεποίθηση για τη χρησιμότητα της έμπρακτης θεατρικής παιδείας στα σχολεία. Τουλάχιστον αυτό ακουγόταν στους χαιρετισμούς που απέστειλε το Υπουργείο στους ετήσιους διαγωνισμούς σχολικού θεάτρου. Παρεμπιπτόντως, υπήρξα κάποτε και μέλος της επιτροπής ενός από τους διαγωνισμούς και είχα την ευκαιρία να διαπιστώσω την εξάπλωση του θεσμού από την Πάφο μέχρι το Παραλίμνι, από τα μικρά γυμνάσια των χωριών μέχρι τα ονομαστά λύκεια των πόλεων, και να αναγνωρίσω τα κοινά χαρακτηριστικά των παραγωγών, όπως η μαζική γνωριμία των μαθητών (ηθοποιών και θεατών) με θεατρικό ρεπερτόριο (από Σαίξπηρ μέχρι Σακελλάριο), όπως η κοινωνικοποίηση, η ομαδική δημιουργία, όπως η ψυχολογικά χρήσιμη αυτοέκθεση των συντελεστών μπροστά στο κοινό, ιδιαίτερα ωφέλιμη για τους μαθητές που δεν διακρίνονται στον ακαδημαϊκό τομέα, όπως ο γενναιόδωρος εμπλουτισμός της σχολικής καθημερινότητας μέσω της πιο σύνθετης από τις τέχνες, της τέχνης του θεάτρου.

Μας πλήγωσε η επανάληψη του όρου «σπατάλη»

Και αν στον υποτιθέμενο διάλογο μαζί μου, στον οποίο κανείς από τους εξορθολογιστές δεν θα κάνει, βέβαια, τον κόπο να μπει, ειπωθεί ότι φθηνή αποδεικνύεται η αφοσίωση των καθηγητών στην ιδέα του σχολικού θεάτρου, αν με αφαίρεση των δύο ωρών απαλλαγής από το διδακτικό έργο θα πάψουν να βρίσκονται εθελοντές, η απάντηση είναι ότι μας (ή μάλλον τους, εγώ, είπαμε, είμαι πια εκτός) κακοφάνηκε η απαξίωση του εργοδότη σχετικά με μια σειρά από τις δραστηριότητες που τις θεωρούσαμε προσφορά, χρονοβόρα, κοπιαστική, άλλα σημαντική. Μας πλήγωσε η συνεχόμενη επανάληψη του όρου «σπατάλη». Η υπόσκαψη του κύρους του επαγγέλματός μας. Η μη συνειδητοποίηση από το κράτος του γεγονότος ότι το σημερινό έργο του λειτουργού κάθε βαθμίδας εκπαίδευσης δυσχεραίνεται με την προσθήκη δύο τεράστιων αντίπαλων προς την ανθρωπιστική μόρφωση δυνάμεων: του εθισμού των μαθητών κάθε ηλικίας στα άγονα ηλεκτρονικά που ερημοποιούν την κοσμοαντίληψή τους και της μεταδοτικής από τους γονείς προς τα παιδιά αβεβαιότητας για το μέλλον. Σαν κακό αστείο μου ακούγεται η απάντηση που δίνει ο ΥΠΠ στο θέμα της αναπόφευκτης συρρίκνωσης των πολιτιστικών δραστηριοτήτων στα σχολεία, όταν προαναγγέλλει για πολλοστή φορά τη δημιουργία Υφυπουργείου Πολιτισμού. Για να έχει τι να κάνει το Υφυπουργείο. Από τα σχολεία πρέπει να βγαίνουν άνθρωποι θεατρόφιλοι, φιλότεχνοι, φιλόμουσοι.

Οι απογοητευμένοι και προσβεβλημένοι καθηγητές και δάσκαλοι, στερημένοι και των πρακτικών δυνατοτήτων να κάνουν όσα προλάβαιναν και μπορούσαν στον τομέα της γενικής φιλοτεχνίας, δεν θα είναι θετικός παράγοντας για την προετοιμασία των μελλοντικών καταναλωτών των όσων θα παράγει το μελλοντικό Υφυπουργείο.